

КОМІ КОМСОМОЛЕЦ

Музлытөг паскөдны том

стахановецјаслыс радјассө

Талун ми печатајтам „Том стхановецјаслы комсомолскөй организаціяјаслөн отсөг јылыс да томјөз пөвсын стхановскөй движеніе паскөдөм јылыс“ ВЛКСМ ЦК-лыс шуөм. Тајө шуөмыс—зев ыжыд тбдчанлуна документ. Сіјө—міјан сојузлөн действіејаслы программа.

Тајө шуөмсө приміттөз вөлі чукөртлөма ВЛКСМ ЦК-ын том стхановецјаслыс ставсојузса совещаніе. Шуөмыс петкөдлө, кыгі долженсө ужавны міјан комсомолскөй организаціяјас том стхановецјаскөд да музлытөг паскөдны налыс радјассө.

1937-өд воын социалистическөй промышленност да социалистическөй візму овмөс шедөдісны был побөдајас. Партиялөн да советскөй народлөн вынјөра ужыс вајсны был плодјас. Промышленност содтөдөн тыртис 1937-өд вога план, колхозјас да совхозјас сетісны советскөй страналы 6,8 мільард пуд нан. І промышленност, і візму овмөс шедөдісны уж производітелностлыс вөзө кытөм. Не тајө фактјасыс оз сетны некушөм подув мунны сіјө гырыс да серјознөй тырмытөмторјас боктыс, кодјас емөс і промышленностын, і візму овмөсын.

1938-өд вога план кыпөдө был, гырысжык могјас. І таын ленинскөй комсомоллөн кывкутөмыс торја ыжыд. Комсомол објазан мобілізујтны став томјөзсө народнөй овмөс воын сулалыс могјас успешнөја олөмө пөртөм былө.

Міјан сојуз велөдчө вескөддыны стхановскөй движеніеөн Сталинскөй Централнөй Комітетлыс. ВКП(б) ЦК-лыс индбјассө олөмө пөртөмөн ВЛКСМ ЦК сувтөдө став комсомолскөй организаціяјас вөзө мог—кыскыны томјөзсө стхановскөй движеніеө да бурмөдны том стхановецјаскөд комсомоллыс став ужсө. Главнөјыс, өні сыын, медым „отсавны том рабочөјјаслы лоны ударникјасөн, ударникјаслы—стхановецјасөн, стхановецјаслы—шөдөдны был производственнөй достіженіејас“.

Колө помнітны, мыј народлөн врагјас, кодјас орудујтлысны комсомолын, став вынсыныс сувтөдлісны паныд комсомоллыс воспитателнөй уж стхановскөй движеніе паскөдөмлы.

Уна комсомолскөй комітетјас сулалөны бокын стхановскөй движеніе паскөдөмыс, том стхановецјаслы быллунја отсөг сетөмыс. Најө вунөдөны томјөзсө вредітелство

последствіејаскөд да стхановскөй движеніе саботірујтөмкөд тыш былө котыртөм јылыс.

Комітетјаслөн могыс сыын, медым отсавны бөрө колччысјаслы, кыскыны најөс воынмунысјас радө, отсавны овладејтны ужалан техникаөн.

Стхановскөй движеніе вөзө паскөдөмын зев ыжыд тбдчанлун кутө техничөскөй велөдчөм. Но уна комсомолскөй организаціяјас вунөдісны техничөскөй учөба јылыс, најө оз лыддыны коланаөн занімајтчыны сіјөн. А та вөсна уналаын техничөскөй учөба кружокјас кісөісны лөбө кісөан выјынөс. Сің, напрімер, техничөскөй учөбаөн нөті оз занімајтчы вөрзавөд бердса комсомолскөй комітет, көні ескө колө вөлі техучөба котыртны образцовөја, сы вөсна мыј вөрзавөд медса ыжыд производственнөй предпріятіе карын, сені комсомолецјас да томјөз ужалөны сложнөй машінајас да станокјас вылын.

Социалистическөй предпріятіејаса воын муныс рабочөй должен і бытас, аслас гортын лоны воынмунысөн. Сіјө воспитывајтчөне сөмын цехын, но і клубын, школаын, гортас. А та вөсна комсомолскөй организаціяјас долженсө пуктыны колана уж клубјасын, лыддысан керкајасын, гөрө пелөсјасын. Најө долженсө отсавны быд том мортлы лоны культурнөјөн.

Колө өні став выныс заводітны пөртны олөмө ВЛКСМ ЦК-лыс шуөмсө. Комсомолскөй организаціяјаслы ем мыј вылын ужавны. Быд комітетлөн ужыс кутас донјавсыны комсомолецјасөн сы серты, кушөма најө отсалөны том стхановецјаслы, кушөма најө кујисны бырөдны быдөікас вражөскөй „теоріјајас“ производственнөй делөјасө сујытөм јылыс, унаө был јөзөс најө быдтісны.

Матысмө ленинскөй комсомоллы кыво тырөм. Сіјө—радлан событіе став советскөй томјөз олөмын. Комсомоллыс кыздө годовшціна колө встретітны заводјасса, фабрикајаса, совхозјасса, колхозјаса да районјасса комсомолскөй организаціяјаслөн вынјөра ордјысөмөн. Нөті организація, нөті комітет, коді ескө ез ордјыс—со лозунг комсомоллөн кыздө годовшціна кежлө лөсөдчөмын.

1938-өд во—којмөд сталинскөй јатілеткалөн первој во—должен лоны ударнөй стхановскөй воөн став ленинскөй комсомоллы да став советскөй томјөзлы.

Тракторіст-стхановец Жданов Міх. Вас. гортас аслас семјакөд (Којгортса механизированнөй вөрпункт).

Папанінлөн телеграмма

Главсевморпуть — Ушаковлы

„Войвыв полус“ станція, 9. Февраль 8-өд лунлы паныда воын шторм гыөн косаліс олан палатка, а сіңжө радіопалатка, пуктылтіс грузнөй нартјас. Стрөітім лым керка, овмөдчөм бура.

Февраль 8-өд лунө медвожыс азгім Гренландіјалыс берег. Лыјим 3 ош. Февраль

8-өд лунө радіо сувтөдім был местаө, развернутөй вөдн. 5 час асылын координатјас—72 градус 06 минут войвыв шірота да 19 градус 38 минут рытывыв долгота. дрейфутам, тыдаө берег. 10 балла јі, заводітчө кынмавын. Ставыс пөрадокын. Чолөм.

ПАПАНИН.

Кренкелкөд мөд сорні

„Таймыр“—лөн борт, 10. (Радіо ТАСС—лөн спецкор). Кренкелкөд радіо пыр очерднөй сорнітөм 19 час 30 минутын муніс бура. Судно вылын вөставлісны мікрофонө. Кренкел вочавөіс морже вылын ыжыд удовольствіе јылыс кывзыны мортлыс матыса гөлөс. Јуасіс подробнөја, коді локтө корабль вылын, вөсталіс төдсајаслы чолөмјас. Дого-

ворітчісны 12 час 30 минутын да 18 час 30 минутын быдлун јітчөм јылыс. Примітисны личнөй телеграммајас да најөс передајтисныын.

Шторм, кажітчө, заводітчө лөнны, но өнөз дрейфынөс, сіјөн вічам самолөтјас гыјасыс.

„Таймыр“ вывса экспедиціяөн вескөддыс ОСТАЛЦЕВ.

Папанінецјас азгісны „Таймыр“ прожекторлыс лучјас

„Таймыр“—лон борт. Февраль 12-өд лун, 18 час 45 минут. (Радіо ТАСС—лөн спецкор). Міјан координатјас—71 градус 38 минут войвыв шірота, да 17 градус 20 минут рытывыв долгота. Југыд. Азғам Гренландіјалыс берөгјас, мыс Томпсон. Талун 12 час 30 минутын сорнітім Кренкелкөд. Сіјө міјанлы јүөртис, мыј најө 6 час асылын бура азгісны міјанлыс прожектор, пелөгујтисны. Сөс-

са јүөртис міјанлы пелөнг, коді стөч лөсалис міјан курскөд.

Форсірујтам сөкыд паковөј јі, коді жугласөма посні да гырыс торјас былө да јітөма том јіөн. Думајтам, мыј зік матынөс јі пласт дінын. 3 балла рытыв-вој төв. Сынөдлөн температура—26 градус көзид.

„Таймыр“ вывса экспедиціяөн вескөддыс ОСТАЛЦЕВ.

„Войвыв полус“ станція вылын

Главсевморпуть јүөртөмјас серті, „Войвыв полус“ дрейфутыс станціялөн координатјасыс февраль 12-өд лунса 12 час 30 минутын вө-

ліны ташөмөс: 71 градус 37 минут войвыв шірота да 20 градус 10 минут рытывыв долгота.

Папанін јіпластлан

Главсевморпуть јүөртөмјас серті, лөдоколнөй парөход „Мурман“ февраль 12-өд лунса 15 часын муніс рытывывлан 12 уөлөн час. Сылөн координатјасыс сіјө кадын—71 градус 48 минут войвыв шірота да 3 градус 04 минут рытывыв долгота.

„Мурманец“ февраль 12-өд лунса 7 час асылын вөлі 69 градус 24 минут войвыв шіротайн да 19 градус 18 минут рытывыв долготайн. „Мурманец“ дінын—штіль (лөн), пастала кымөра, температура 5 градус көзид.

Вөрлөзөмын стхановскөй

төлыс

Комсомолецјас петісны ордјысны

Турјаса вөрпунктын (Жемдін район) ужалыс комсомолецјас вөвлытөм кыпыдлунөн вклучітчісны вөрлөзөмын стхановскөй төлысө. Был, гырыс социалистическөй објазателствојас бөсталісны најө тајө төлыс кежлө. Комсомолка - вөркыскысјас—Пелагеја Пірогова, Луба Суворова, Коканіна, Маша Сапожнікова да Александра Шеркабокова көсјысны кыскыны 10—14 кубөметрөн был лун.

Стхановскөй төлысө сіңжө вклучітчісны комсомолец-дөсатыкјас, кодјас көсјысны бура пуктыны ужлыс учот, 200—250 прөцент былө тыртны лунја ужалан нормајас, организујтны техника велөдан кружокјас.

Комсомолецјас сетісны кыв—стхановскөй төлысө петкөдны Турја вөрпункт вөзса радјасө.

СОКЕРІН.

Медбур стхановкајас пырөны комсомол радө

Уж производітелностлыс показателјас содтөмөн встречајтөны вөрзаготовкаын стхановскөй төлыс Којгорт механизированнөй вөрпунктын ужалыс нывкајас-стхановкајас.

Кыскасыс - стхановкајас—Маша Санилова, Клавдіја Санилова да Чеснокова быллун кыскыны 12—13 кубөметрөн. Тајө-жө вөрпунктас ыжыд производітелноста уж петкөдлөны Тонкіх Хрістіна да Клинцова.

Өні тајө том стхановкајасыс лөсөдчөны пырны комсомол радө. Унжыкыснын велөдісны ленинскөй комсомоллыс устав да программа да сетісны шыдчөм комсомол радө пырөм јылыс.

Черөдов.

Том стахановецјаслы комсомольскöй організаціјаслөн отсöг жылыг да томјöз пöвсын стахановскöй двіженіе паскöдöм жылыг

ВЛКСМ ЦЕНТРАЛНÖЙ КОМІТЕТЛÖН ШУÖМ

„Москваса да Московскöй областас фабрікјасыг да заводјасыг стахановецјаслөн шыöдчöм“ серті ВКП(б) ЦК-лөн 1937-öд во декабр 28-öд лунса шуöмыс сувтöдö Ленинскöй комсомол став организацијас воын том стахановецјаскöд уж вужсаыс бурмöдöн да том јöз пöвсын стахановскöй двіженіе воö паскöдöн мог. Но уна комсомольскöй организацијаслөн тајö ужас емöс сушественнöй öшыбкајас, тырмытöмторјас да упушценіејас.

Оті-кö, зев уна комсомольскöй комітетјас да комсомольскöй организацијас вешјöны бокö стахановскöй двіженіеыс, том стахановецјаслөн ужыс, лөзöны делöсö самотоклы, буресіјöн орöдчöны воын муныс томјöзлөн олöмыс да ужыс.

Народлөн врајас, кодјас сујсисны комсомолö, асланыс вражескöй целјасын сувтöдлісны паныд комсомолецјасöс да томјöзöс воспитатјöм куза уж стахановскöй двіженіе паскöдöмлы.

Мöд-кö, уна комсомольскöй комітетјас, стахановскöй двіженіеыс ассыныс участіјесö ограничавтöны сöмын офіночка-рекордсменјаскöд ужöн, торја рекордјас гөтöвтöмöн, унасікас параднöй слотјас нүöдöмöн, том стахановецјаслыг став мукöд массасö выманијетöг да колана отсöгтöг колöмöн.

Абу сомненије, мыј рекордјас мјанлы колöны. Најö востöны был позанлунјас уж производителност кыпöдöмын да техника исползујтöмын. Но главнöйыс—том стахановецјас став массалы отсöгын, бригадјаслыс, участокјаслыс, сменајаслыс стахановскöй уж котыртöмын.

Кöмöд-кö, вел уна организацијасын изврашцајтöны социалистическöй ордысöмлөн ленинско-сталинскöй принципјас, кодјас предполагатöны товарішескöй отсöг бöрö колысјаслы воынмунысјассаң сымогыс, медым шедöдны общіöй кыптöм.

Зев щöкыда комсомольскöй комітетјас колöны выманијетöг да отсöгтöг том рабочöйјаслыс был кадрјасöс, кодјас нöшта ез-на освоітны техмінімум, сіз-жö, кызі і том рабочöйјасöс, кодјас нöшта оз-на тыртавын нормаяс, вöчöны брак, небрежнö относитчöны оборудованіе дінö.

Нöлöд-кö, комсомольскöй комітетјас слаба занімајтчöны том стахановецјаслыс техніческöй велöдчöм котыртöмöн, грамотностсö да културасö кыпöдöмöн.

Комсомольскöй организацијас ужын тајö зев тырыс тырмытöмторјасыс да öшыбкајасыс терпітны позтöмöс, торјöн öні, томјöзлөн быд-

мöм политическöй да производственнöй активност условіеын, коді артміс СССР-са Верховнöй Советö бöр-јысöмјасöн да бöр-јысöмјас вылын коммунистјас да беспартијнöйјас народнöй блок-лөн зірдалана победаöн.

„Москваса да Московскöй областас фабрікјасыг да заводјасыг стахановецјаслөн шыöдчöм“ серті ВКП(б) ЦК-лөн 1937-öд во декабр 28-öд лунса шуöмыс петöмöн, ВЛКСМ ЦК шуö:

1. Сувтöдны ВЛКСМ став организацијас воö томјöзöс стахановскöй двіженіеö став мераясöн кысан да том стахановецјаскöд комсомоллыс став ужсö бурмöдöн мог. Отсавны том рабочöйјаслы лоны ударнікјасöн, ударнікјаслы—стахановецјасöн, стахановецјаслы—шедöдны был производственнöй достіженіејас.

Комсомольскöй организацијас должнөс отсавны партијнöй да хозяйственнöй организацијаслы бригадјаслыс, участокјаслыс, сменајаслыс стахановскöй уж котыртöмын, бöрö колысјаслы воын муныс том рабочöйјассаң отсöг обеспечиватöмöн.

2. Ленинскöй комсомол-лөн 20-öд годовшцінакöд јітöдын јöзöдны заводјасса, фабрікајасса, шахтајасса, руднікјасса, районјасса, областјасса, крајасса да республикајасса комсомолецјаслыс да комсомольскöй организацијаслы социалистическöй ордысöм, медым 1938-öд во—кöмöд Сталинскöй пјатілеткалөн первој во лоіс ударнöй стахановскöй уж воөн став ленинскöй комсомоллы, став советскöй томјöзлы.

Ордысöмын воын мунысјасöн да победітелјасöн лоасны комсомольскöй организацијас, кодјаслөн став комсомолецјас да том рабочöйјас, работніцајас, том инженерјас да технікјас ужалöны стахановскöй, отсалöны бöрö колысјаслы, велöдöны најöс стахановскöй ужö, кодјаслөн образцовöй, стахановскöй котыртöма томјöзлыс политическöй, общеобразовательнöй да техніческöй велöдчöм.

3. Лыдфыны комсомольскöй организацијаслыс мед-важнöй да быдлунја мөгöн—том стахановецјасöс да став томјöзöс техніческöй велöдöм.

Шедöдны техмінімум кружокјаслыс, техніческöй курсјаслыс да школајаслыс ужсö вужсаыс бурмöдöм, отсавны хозорганјаслы был школајас, курсјас да кружокјас котыртöмын. Стахановецјас да специалістјас отсöгöн котыртны сен, кöні сіјö колö, техніческöй учоба куза сушествујтыс программајас выпöв від-лалöм. Прімітны участіе квалифіцированнöй преподавателјасöс подбірајтöмын да налы отсöг сетöмын.

Обеспечітны кружокјас да курсјас учебнікјасöн, нагляднöй пособијејасöн да велöдчöм былö пріспособітöм помещеніејасöн.

Нүöдны государственнöй техніческöй экзамен не формалнö, а гласнö, лөсöдчöмсö сізі котыртöмöн, медым был комсомолец да том рабочöй сдaјтісны гостехэкзамен „отлічно“ да „хорошо“ былö.

Стахановскöй ужлөн воынмуныс методјасöн овладіетöмын том рабочöй-јаслы отсöг сетöм могыс щöктыны комсомол комітетјаслы чукöртлыны том рабочöйјаслыс собранијејас профессіа серті, сені стахановецјаслыс да специалістјаслыс докладјас да лекціјајас пуктöмöн; прікреплатны воынмуныс рабочöйјасöс бöрö колысјаслы отсöг былö; став мераясöн кыскыны стахановецјасöс томјöз пöвсын беде-дајас да інструктаж нүöдöмö да ужалан местаын ужлыс стахановскöй пріом-јас практическöйа петкöд-лөмö.

4. Лыдфыны комсомольскöй организацијаслыс зев важнöй обязанностöн том стахановецјаслыс културнöй да общеобразовательнöй уровеньсö кыпöдöм.

Паскöдны да јонмöдны среднөй образованіе куза рытја школајас да общеобразовательнöй курсјас. Лөсöдны пыркадса наблуденіе да отсöг школајас да курсјас ужын, щöкыджыка воыны сетчö, прöверајтны преподаватöмлыс качество да контролірујтны средствојас рöскодүтöм, кодјас лөзöдны государст-воын најöс соержітöм былö.

5. Лыдфыны неправілнö-јöн, кор комсомол комітет-јас томјöзлыс културно-бытöвöй условіејассö бурмöдöм куза уж вайöдöны унжык случајас тырмытöм-торјас прöверітöмö да ердöдöмö да омöла тышка-сöны најöс бырöдöм вöсна.

ВЛКСМ комітетјаслы колö вужсаыс бурмöдны том стахановецјасöс да став томјöзöс културнöйа обл-служиватан, налыс шöйчöм да развлеченіе котыртан делö.

Бурмöдны уж общежі-тіејасын, обеспечітны најöс аскадö ремонтірујтöм да образцовöй пöрадок вайöдöм. Воспітаватны не-терпімöй отношеніе ассы-ныс том рабочöйјаслыс да работніцајаслыс, кодјас олöны общежітіејасын, беспорядок дінö, најт дінö, мöдö-мöдкöд некултурнöй обрашценіе дінö. Комсомольскöй организацијас должнөс сетны отсöг столö-вöйјаслыс, магацінјаслыс, прачешнöйјаслыс, пывсан-јаслыс, паріхмахерскöйјас-лыс ужсö бурмöдöмын да кутны најöс асланыс слаб-мöдлытöм выманије улын.

Котыртны уж клубјасын. Лөсöдны клубын сешöм

условіејас, медым был том рабочöйлөн да работ-ніцалөн вöлі позанлун шöйччыны, візöдны бур-театралнöй постановка, был кінокартіна, кывзыны ін-тереснöй лекціја, участ-вујтны самодејателнöй кру-жокјасын. Обеспечітны фіз-культурнöй коллективјаслыс да секціјајаслыс ужсö став мераясöн ловöдöм. Прі-німајтны дејателнöй учас-тіе был клубјас, краснöй уголокјас, стаціонјас, ка-токјас да паркјас лөсöдö-мын. Візöдны културнöй уж былö лөзöм средствојас правілнöйа да целесообраз-нöйа рöскодүтöм бöрса.

Колö медса вымателнöйа относитчыны нывбаба том-јöзлөн културнöй да бытö-вöй вопросјас дінö, тöж-дысны детскöй садјас, јас-ліјас состојаніе жылыс да лөсöдны условіејас том работніцајаслы наөн ус-пешнöйа велöдчöм, шöйчöм да ужалöм былö.

6. Щöктыны комсомол комітетјаслы вужсаыс бурмöдны ассыныс ужсö том специалістјаскöд. От-савны том бригадірјаслы, мастерјаслы, технікјаслы, инженерјаслы возглавітны стахановецјаслыс почінсö да паскöдны тыш стаха-новскöй бригадјас, учас-токјас, цехјас да заводјас лөсöдöм вöсна.

Производство вывса был том командір-комсомолец должн лоны ужлөн соци-алистическöй производител-ност вöсна требователнöй да настојчівöй организато-рöн, а сылөн участокыс должн лоны воынму-нысöн производство вылын.

Лыдфыны неправілнöй, кор комсомоллөн öткымын комітетјас потворствүтöны том специалістјас ужын да поведеніеын тырмытöм-торјаслы (общественнöй ужыс öткажітчöм, комсомольскöй собранијејас былö волювтöм, радöвöй комсо-молецјас дінö высокомер-нöй отношеніе), оз криті-кујтны најöс. Неправілнö сіз-жö, кор том специаліст-јасöс исползујтöны унасікас тöдчытöм заданіејас олöмö пöртöм былö (газетјас былö гіжсöдöм, плакатјас кле-італöм да с. в.), сы пыдді медым поручітны налы техніческöй лекціјајас лыд-фöм, техніческöй да полі-тическöй кружокјасын да школајасын преподаватöм.

7. Комсомол комітетјас должнөс кыскыны томјö-зöс тыш былö вредітелст-во последствіејаскöд да стахановскöй двіженіе са-ботірујтöмкöд, јöзлы паныд, кодјас пöдтöны ста-хановецјаслыс да том спе-циалістјаслыс творческöй ініціативасö.

Бурмöдны „логкöй кавале-ріја“ группаслыс дејателностсö предпріятіејас вылын. Кыскыны сіјö ужö стахановецјасöс да том специалістјасöс, кодјас ес-кö вермісны делö тöдöмöн ердöдны да бырöдавны производственнöй нелучкі-

јас. „Логкöй кавалерістјас-лыс“ выманијесö сосредо-точітны вредітелствоыс последствіејассö бырöдöм былö, рабочöйјаслы да ра-ботніцајаслы најö производ-ственнöй ужынотсöг сетöм былö: материалјасöн, ін-струментјасöн снабжајтö-мын, оборудованіе лөсö-дöмын да ремонтірујтöмын препјатствіејас бырöдöм; простојаскöд да штурмов-шцінакöд тышаскöмöн.

Бостны „логкöй кавале-ріја“ контрол улö произ-водствöын рационализатор-скöй предложеніејас да ізо-бретеніејас разработајтöм да пыртöм.

8. Том стахановецјаскöд уж воö развертыватöм да јонмöдöм требүтö комсо-мольскöй комітетјассаң, ме-дым ассыныс вескöдöмсö најö вöчісны конкретнöйöн, „в целом“, „в основном“ вескöдöм решітелнöйа бы-рöдöмöн.

Томјöз пöвсын предста-вітöма группаяс, кодјас разлічнöйöс ужалан стаж, производственнöй квалифі-каціја, образованіе, полі-тическöй закалка серті. Та-јö группасыс ніөтіöс оз ков колны бокö. Оз вермы лоны öткод подход том мастер, бригадір да том не-опытнöй рабочöй дінö. Оз вермы лоны öткод подход брак вöчыс, прогулщік, рвач да том рабочöй дінö, коді оз тырт нормасö тех-ніческöй неграмотност вöсна. Отіјаслы колö терпе-лівöйа отсавны, велöдны, а мукöдјассö не гежöда подвергајтны обществен-нöй, а мукöддырјыс і ад-міністративнöй воздејствіе мераяслы.

ВЛКСМ комітетјас, ком-сомолса работнікјас дол-женöс велöдчыны стаха-новецјаслыс уж дінö доб-росовестнöй отношеніеö, аслад делöдн совершенст-воö, деталјасын, мелочја-сын, овладіетöмö, заводі-тöм делö помöз вайöдны кужöмö, не удовлетво-р'атчыны шедöдöм резул-татјасöн, а мунны воö гы-рыс достіженіејасö.

* * *

ВЛКСМ Централнöй ко-мітет выражајтö уверен-ност, мыј заводітчыс 1938-öд во—кöмöд сталинскöй пјатілеткалөн первој во комсомолецјас да совет-скöй томјöз ознаменујтасны нöшта ыжыджык активност да творческöй ініці-ативаöн, паскöдасны стаха-новскöй двіженіеыс рад-јассö да нöшта былöжык кыпöдасны социалистичес-кöй ордысöмлыс знамја. Том стахановецјас асланыс об-разцовöй ужöн да велöдчö-мöн кутасны шедöдны да шедöдасны право, социа-листическöй ордысöмын от-лічітчыс участікјаслы на-роднöй комиссаріатјасöн лө-сöдöм краснöй знамјајас, значокјас, похвалнöй ліст-јас да аттестатјас получи-тöм былö.

ВЛКСМ ЦК.

Мыҗла ворсөны пельдіно сеталомыс?

— Пета, лөсөд пельбоктө! Меным өчередыс кучкыныс. Да кутчыс крепыда, мед кытчок ыл он летит. Со-д кабырыс!

— Менам теыс јонжык. Мед ачыл он летит. Тази ворсөны Пезмөгса томјөз асланыс клубын. Ворсөмыс шусө „пельдіно сеталомон“. Ворсөны нөшта тасмаон кучкасөмыс, а сөгса мукөд ворсөмјас некушөм оз төдны. Дај велөдыс абу.

Клубын оз ужав некушөм кружок. Позө котыртны сылан кружок, музыкальнө, военнө, драматическөй кружокјас. Сы вьлө ем став условіејас, сурөны і руководејас, но избач Макарова сјіс оз вөч. А комсомольскөй организација су-лалө бокын, сылы бытө і мог некушөм абу томјөз пөвсын культурнөй уж нүдөмө.

Нөшта-нын омөла ужсө пуктөма челақкөд. Велөдчыс арлыда челақ унжык кадсө коллалөны лавка до-рын. Курітчөны, унаон ве-сег вина јуөны.

Емөс пионерјас, но налөн ужыс оз тыдав. Отр'адыс ужалө вывти омөла. А велөдысјас азымөны велөдчысјасөс сөмын урок вылыс, а сјіс, мыј најө вөчөны ывла вылын, оз интересутчыны. **І. ВЕТОШКІН.**

Редакцијасан. Мі јуалам Шојнатыса РОНО-лыс да рајкомоллыс, мыј најө вөчөны томјөз да челақ пөвсын культурно-массовөй уж пуктөм куза. Пезмөгса уж најөс чорыда мыжалө. Ветошкін јорт пісөмыс тыдалө, мыј РОНО да рајкомол вескөдлөны „вообщө“ да „зоннас“, а вот клубад налөн кыныс оз суз.

Клуб көзид

Улјанаса селско-хоҗајст-веннөй техникумса студент-јас пөвсын культурно-массөвөй уж пуктөма омөла. Кино волывлө зев шоча. Волас төдыснас өтчыд дај сені төлка петкөдлөмыс оз овлы, пыр мыјкө лөбма, то лөнтаыс орө, то аппаратыс шыккө, сөмын нервирутө вөдөдысјасөс. Ем клуб, но сені көзид, овны оз поз. Спектаклјас оз-жө овлыны.

Мі корам дірекциялыс лөсөдны студентјаслы ко-лана условіејас культурнөја шојчөм вьлө.

Клубын уж пуктөм ка-сајтчө і комсомольскөй ор-ганизацијалы да сјіс должен котыртны велөдчысјасөс культурнөја кад коллалөм вьлө. Лөсөдны драматиче-скөй да мукөд кружокјас, пуктывлыны постановкајас, вөчны бөгөдајас да доклад-јас пыщкөсса да междуна-роднөй положөніе јылыс.

Куҗнецов.

Сөмын учебник лыдөс

6 час рыт. Колө-нын вөлі заводітчыны політшкола занатіјелы, но комсомолец-јас ез локны. 8 час да-жын кежлө локтісны вьт морт, а колө вөлі локнысө 15 мортлы. Век-жө занаті-јесө заводітисны.

Темаыс вөлі—„рабочөй-лөн олөм революцијаз да революција бөрын“. Зев интереснөй материал тема, но пропагандист Торопова јорт абу гөтөвөчөма занатіе кежлө да сөмын лыдөс учебникыс, а ачыс нем-тор ез вьстав.

Тази муніс занатіе Гриваса терріториальнөй комсо-мольскөй организација політ-школаын.

Політшколасө котыртө-ма комсомолецјаслыс тө-дөмлунсө артышттөг. Өтө-

Черныбса терріториальнөй комсомольскөй организација-лөн јанвар 10-өд лунса соб-раніе вьлө воліс щөц і колхознөй организацијаса комсомолка Степанида Ко-нанова. Но сылөн локтігас білетыс вунөма гортас.

„Кызи сјі! Білет вунөдө-ма? Сен мыјкө ем?“—пыр-жө лудчыс кыныс терріто-риальнөй организацијаса „бді-тельнөй“ јөзлөн. Најө дыр ез думајтны. Мыј сені ду-мајтнысө өтө комсомолка вөснаыд. Вөтлыны колө дај ставыс. Гашкө сетчө-жө кыткө-мыјкө сылөн нөшта абу ладнө-да?

— Батыс вөлөма белө-јаслөн разведчикөн,—шуыш-тіс кодкө.

Но мыј сајын сөгса де-лөыс. Вөтлыны колө. І вөт-лісны, весег, не асланыс ор-ганизацијаса комсомолкаөс.

Вөтлісны, а сы јылыс, мыј најө решајтөны том нылкалыс судбасө, ез ду-мыштлыны. Од комсомолө пырөм да комсомолыс вөт-

лөм томјөз олөмын імеітө зев ыжыд төдчанлун. І сјі преступнө кокня, немду-мајттөг вөтлыны комсомо-лыс оз поз. Да сетчө-жө гру-бөја комсомольскөй устав-зүгөмөн. Од терріториальнөй организацијалөн абу право-ыс вөтлавны комсомолыс мөд организацијаса комсо-мольсјасөс. Да, Конанова омөла вөчөс, мыј коліс бі-летсө гортас, но өд сјіс оз-на вьстав, мыј сјісө ко-лө вөтлыны комсомолыс.

Комсомольскөй организаци-јаса вескөдлыс, тыдалө, көсјіс перестрахутчыны, петкөдлыны асөс бдітель-нөйөн комсомолка Конано-ваөс комсомолыс вөтлөмөн. Од најө көсјісны-кө верміс-ны прөверітны—збылө-д Ко-нановалөн батыс вөлөма белөй армијаын да секі е-кө азчысны, мыј сјісө абу збыл. Конановалөн батыс белөјын абу вөвлөма, а сјісө белөјјас арестутлөма-өс.

Комсомолец.

„Курітчан керка“

Гриваса томјөзлы некөн культурнөја, гажаа колла-вны ассыс прөст кадсө. Ем лыдөдысан керка, но сјіс пөрөма курілнаө да дуран керкаө. Томјөз воласны лыдөдысан керкаө дурыш-тасны, курітчасны дај бөр мунасны.

Сјіс феврал 5-өд лунса-рытын чукөртчысны лыдө-дысан керкаө томјөз да сө-мын дүрісны, котралісны весег пызаңјас вьвти, а из-бач Матвејев ез волы.

Мі јуалам, избач Матве-јевлыс да комсомольскөй организацијаса секретар Көстінлыс дырө најө ку-тасны „благоденствутны“, а не ужавны?

А. Шаңгін.

Комсомолец Павел Тро-шев 1934-35 војасө ужаліс Пажгаын ветеринарнөй тех-никөн. Сені-жө сјіс төдма-өіс Анутакөд да гөтраөіс сы вьлө.

1935-өд воын Павелөс бөстисны Краснөй Арміјаө. Павел мунөм бөрын регьд мысті Ануталөн лоіс кага. Мамыс кагалы нөмсө сетіс Тамара.

Павел армијасан гөжліс Ануталы уна пісөмјас, но сылы отсөг сетөм јылыс ез весег казтывлө, ов кы-гажыд. А овны Ануталы вөлі сөкыд. Колө өд быд-тыны кагаөс.

Кор кутіс матысмыны Павеллөн армијаыс локтан-кад, сјіс дүгдөс гөжавны Ануталы пісөмјас.

дыр кад мысті Павел бара шыаөс пісөмөн. Сјіс вөлөм важөн-нын воөма Арміјаыс да ужалө Јемдін рајонын старшөй ветеринар-нөй врачөн. Павел аслас пісөмын гөжис Ануталы, мыј регьд волас да нүдө-дас најөс ас дорас. Но сјіс ез волы, а сы пыдөд регьд Ануталы воіс пісөм, көні Павел гөжө, мыј сылы Ану-та оз ков, да ас дінас оз бөст сјісөс.

Тамаралы регьд-нын ты-рө кык арөс, но сјіс ас-сыс батсө ез-на азчыс, нө сылөн батыс весег өтө көпејка оз ыстыс сјісөс быд-төм вьлө.

Тази „комсомолец“ Павел Трошев пөрјөдліс Анутоөс. Сјіс зөкөз еовтіс ассыс гөтырсө да кагасө ас ке-жаныс.

Мі јуалам Јемдінса рај-коммоллыс, мыј сјіс шуас тајө пошлак јывсыс.

Ілчуков.

РЕНТГЕНОВСКОЈ ЛУЧЈАС

РЕНТГЕН КУЛӨМГАН ДАСВІТ ВО ТЫРӨМ КУЗА

1923 вөса феврал 10-өд лунө 78 арөсөн куліс фізі-ка куза известнөй немецкөй профессор Вільгелм Конрад Рентген.

Міровөй слава Рентгенлы вөчөсны сыбн 1895-өд воын востөм лучјас, кодјасөс Рентген чест куза шуісны рентгеновскөйөн.

Топыд предметјас пыр прөјдітан, ловја органиче-скөй клеткајас вьлө возде-йствутан, химическөй состав-јас разлагајтан чудеснөй свойствојас імеітөмөн, рент-геновскөй лучјас, вөчөсны революција вел уна науч-нөй дісциплынајасын—фізі-каын, техникаын, биологи-јаын да медіцинаын.

Рентгеновскөй лучјас востөмлөн зев ыжыд төдчан-луныс вөлі вөсөмјас төдма-лөмын да лечітөмын. Тех-ника боксан перевооружі-чөмөн, медіцина вөчөс не-кымын воын туј, код вьлө мукөд условіејасын ков-міс ескө вөзны со војас.

Оніја кадын абу нө өтө медіцинскөй дісциплына, көн ескө рентгеновскөй лучјас-лы ез вөв почөтнөй места-лөбө кызи вөсөмјас төдма-лөм средство, лөбө кызи

терапевтическөй возде-йствие средство.

Сөшөм сөкыд вөсөм, кы-зі шуам, желудоклыс да двенадцатіјорстнөй сувлыс јазва правльнөја төдмалөм зөннас јітчөма рентгенов-скөй лучјас прөменајтөмкөд. Желудоклыс рак регьд төдмалөм лоіс позанаөн сөмын рентгеновскөй луч-јасөн. Бурөш најө сетөны позанлун аскадын вөчны вөыссы операціја да вөзны уна јөзлыс олөмсө да ужав-ны верманлунсө. Челове-честволөн мөд бөккөд—туберкулезкөд—тышкасөм сјіс жө лоіс торја успеш-нөјөн сы вөсна, мыј рент-геновскөй лучјас отсөгөн мі вермам ізучітны став-подробностнас тајө лөк вөсөмыссыс мунөмсө. Уна олөм лоіс сохрөнітөма рентгеновскөй лучјасөн ту-беркулез вөз төдмалөмөн.

Рентгеновскөй лучјаслөн ем свойство воздејствутны ловја тканјас вьлө, вөыс паталогическөй ткан вөјө-мөн да зөнвөзасө колөмөн. Со мыј вөсна најө лоісны вьнөбра лечітчан средст-воөн. Пыщкөсса органјас-лөн да нервнөй сөстемалөн

быдөкас воспалөтельнөй вө-сөмјас бура сетчөны рент-геновскөй лучјас воздејст-вөјелы. Торја важнө пас-јыны, мыј рентгеновскөй луч-ем, став мукөд-ыс кыңзі вөсөмјас музтөд-ыс средство.

Желудок да сувјас пыщ-көсса јазвајас, кодјас оз сетчыны медікаментјаслөн некушөм воздејствөјелы, лечмөны рентгеновскөй луч-јасөн.

Бур вљіјаніе тајө лучјас сетөны уна пөлөс органјас-ракөн вөсөм вьлө, тор-ја-нын нывбаба половөй ор-ганјас сфера ракөн вөсөм-јас вьлө, сјіс случајјасын, көні весег оз вермы лөны хірургическөй суітчөм.

Рубөж сајын, капіталіс-тическөй странајасын, іссле-дованіјелөн рентгеновскөй методјасөн вермө пөлзут-чыны сөмын населөніе прөвілегірованнөй слөјјас-лөн неыжыд лыд. Міјан странаын, побөдөвшөй со-ціалізм странаын, көні быд-шагын петкөдчысө морт вөсна сталінскөй төжды-сөм, ісследованіјелөн да лечітчөмлөн рентгеновскөй методјасөн пөлзутчөны ужалыс јөзлөн массајас. Рентгенлыс ісцөлајтыс луч-јасөс сувтөдөма социалізм-лы служба вьлө.

Царізм дырјі рентгено-логија кызи наука ез вөв. Рентгеновскөй кабинетјас-вөліны өтка, өтка. Унжы-кыс на пөвсын вөліны част-нөй практикујтчыс врач-јас кыын, кодјас обслүжі-вајтисны сөшөмјасөс, код-јас вермісны уна мынты-ны, мөд ногөн-кө буржуа-зіјасөс.

Сталінскөй пјатілеткајас-војасө лөсөдөма вьнөбра рентгеновскөй промышлен-ност. Міјан заводјасын вөчөс став өніја кадса рентгеновскөй аппаратура.

Міјанын лөсөдөма уна-первокласнөй научно-іссле-дователскөй інстөтутјас Москваын, Ленинградын, Кіевын, Хар'ковын, да СССР-са мукөд карјасын. Міјан сывтыртны вермытөм рөдіна пагта паскалөма болыцајасын, діспансерја-сын, амбулаторіјајасын рентгеновскөй кабинетјас-лөн сет. Рентгеновскөй лучјас пырісны да нүөны ассыныс нудовөчан вьнсө Сөветскөй Сојузса медба-ылыс пөлөсјасөз.

Медіцинаын рентгенов-скөй лучјаслыс велөкөй рө-сө да төдчанлунсө төдвөлө бөстөмөн, міјан медіцин-скөй вузјасын рентгеноло-гіја преподавајтөс студент-јаслы да том врачјаслы

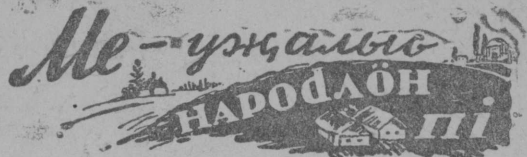
кызи специальнөй предмет.

Ыжыд төдчанлун бое-тисны рентгеновскөй луч-јас і өніја кадса техникаын, торјөн машінострөјөніеын. Плотнөй предметјас пыр прөјдітны верман најө свойствојас вөсна, лоіс по-зана прөгвөчөваніе да ме-таллөн рентгеновскөй сні-мокјас — рентгенографија. Рентгенографија лөзө вөд-лыны металлыс пыщкөссө да азчыны прөстөй сінлы тыдавтөм пыщкөсса де-фектјас, потасјас да рако-вінајас.

Соціалістическөй культу-ра пыртө ас пыщкас став буржыксө, мыј сетө чело-веческөй геніј. Нагляднөй до-казателствөөн сылы ем мі-јан соціалістическөй госу-дарствөөн человечество-воын Рентгенлыс заслуга-јасөс достөјнөја өценітөм. Рентгенлы 1919-өд воын, нөшта ловја дырјіыс-на, вөлі востөма Ленин-градын сјісө улөча вылын, кодөновлөдлө велөкөй учө-нөјлыс нөмсө, мірын мед-возза памјатнік.

Медіцинскөй наукајасса доктор **Р. ГОЛОНЗКО.**

VII глава

САЛДАТСКӨЙ ШОГ

Но честолюбивой мечтајас ез збылмыны. Заводитчис всеобщей мобилизация. Ткаченко срочно мунис част. Заводитчис война. Гем-тонб бостисны. Сиж гусон прощайтчис Софякод, ко-ди бордс сылы пельпом вы-лас ошжомн. I лоис сиз, мыл вескалис сиж бурещ сиж артыллерийской бригадас, бурещ сиж дивизионас да весиг бурещ сиж батареја-ас, кони воли фелдфебелон Ткаченко.

Сені, позиция выло ве-каломн, да ншта аслас враг власт улын, Гем-тон ботмаліс, мыл тув сулал салдатской шог.

Бурещ сиж лунсаньс, кор Ткаченко, тасма саяс кияссө пуктомн, медвожа-ыс мунис батареја фронт воцти да мистом нумовто-мн кбсжа визодліс став вынсыс нуждчом кано-нр Котко выло, i дасси-мод воц ез вв нбти час, кор ескб Гем-тон ез чув-стур аслас мылыс фелдфе-беллыс личкан властсө.

Ткаченко назначитлис сижс меда сдкыд нарджа-сас—земланой ужас выло, вбр пордбм выло. Сиж взыскиватис сыыс ичотк упушениеыс. Шокыда комылис Гем-тонлы сула-ны тыр походной груза ра-непн. Ншта шокыдыка назначитлисны сижс очерд-тг кухняб весавны кар-тошка, коди лыддысылыс кот i кокны, но унйителной ужон.

Аслыс шуд выло, Гем-тон ез повзы да ез леччыс.

Секі ескб сиж пропадтис. Мбдарб. Ичтсан насто-чивой да толка, сиж гогор-воис, мыл сылы колб отитор-кысыны. Сиж сиж i вбчис. Рэгыд сиж лоис, став вы-лас визодтг, батареяын меда исправной салдатн.

Но сек кості Ткаченко воц кылдчис гораб. Ры-тыввыв Прусияын тышжа-сыс сиж полчитис мод сте-пена георгіевской крест. Августовской вбрјасыс—первой степена.

дасвитод во помын, бб-рынтчом ббрын, Молоде-но диньн воли царской смотр. Батареяяслы се-тисны выл шынејас. Ичотк тошка полковник полной походной снаряженіеын, кодлн воли морбсас ежеыд крестик, лејис аслас динти армейской корпус. „Ура“ горзбмн да асыс голбсбс кывтг, Гем-тон аззыліс вб-јур вестыс векні сінјаса вјж чужом. Чужомыс воли тбдса—сточ полтиник вы-лын код.

Смотр ббрын кбсисны наградајас. Батареја выло воис дас крест. Бригадас командир, фронт кышов-тиг моз, ошодис Гем-тонлы „Георгіос“, кучкышталіс соскас да шуис: „Молодец“. Гем-тон шембсис. Но сиж кылдчис шокасб да горбдс: „Рад старайтчыны, ваше превосходительство!“

Сиж-жб лунас Ткаченко-с кылдчисны подпрапор-шчикб. Сиж сујис салда-тской шапка выло офицер-ской темляк, пуктис папах-ас офицерской кокарда да вурынтис погонјас вылас паскыд зарны басон.

Сиж воли предел, кодыс-вылбжык нйжнеј чин кы-подчыны ез-нын вермы.

Сешом ногон Ткаченко-порис господін фелдфебе-лыс господін подпрапор-шчикб. Выл званије зикот торјодис сижс салдатјасыс, офицерјас дин нбти матыс-тг. Ткаченко dyrdic ку-ритны жбст вевта пу лу-ка да вужис донтбм пап-росјас выло. Истг пыдди сиж кутис ползутчыны за-жигалкаб, кодбс воли вб-чбма патроныс. Сылн ло-ис аслас холуј деишшик код, кодбс сиж бостис мб-дбд разрада обозыс.

Војна мунис воц. Отчид дасквјтбд воын Сморгон диньн, батареја куца мунгн, Ткаченко аз-зис Гем-тонб. Гем-тон лап-кбдчомн пукаліс неыжыд кбстер воын, кони дон-аліс шрапнелной стокан. Сиж стоканас сылісны немец-кой аллюминіевой дистан-ционной трубкајас. Гем-тон кісталіс аллюминіыс пан-јас.

(Воц лоб-на).

Отв. редактор
Г. И. ТОРЛОПОВ.

ЦЕНТРАЛЬНОЙ КИТАЙН
ЛОНДОН, 11. „дейл те-леграф энд морнинг пост“, газетлн гонконгской кор-респондент јуортб, мыл феврал 10-бд лунса воц китајской војска вичыстг атакујтисны Нанкинсан лун-выв районын японской част-јасбс. Китајской салдатјас-лбн 600 морта группа ву-жис Јанцзы ју вомон да штурмујтис јапонецјаслыс Чжанцзхуакан сикт гогор-са позицияјас. Такбд јтб-дын японской командова-нје срочно Нанкинлан шы-бытб содтбд 10.000 салда-тбс. Корреспондент гјжб, мыл вичыстбм атака дырјі вбдма 200 японской салда-тбс. Китајецјас пројдтисны японской позицияјас пыр да бостисны сиктбс јапо-нецјасбс војвыв зырбмн.

Испанијаса фронтјас вылын

ЦЕНТРАЛЬНОЙ ФРОНТ

Оборона куца испанской министрстволн феврал 10-бд лунса јуортбм сертї, республиканской војска ве-нисны мјатежнїкјаслыс атака јас Гвадалахара секторын. Мјатежнїкјас ббрынтчисны порадоктг.

Гавас агентство јуортбм сертї, мјатежнїкјас, неке-мын ббрја лун чбжбн чу-кбртисны војска Ріс Сор-бе да Сігуенса костын (Гвадалахара провинція војвыв јукбнын) да атакуј-тисны артыллеріаыс јона дастысбм ббрын респуб-ликанской позиция. Но рес-публиканской пехота вынбн мјатежнїкјаслыс став ата-кајасбс воли венбма. Мја-тежнїкјас бостисны тбд-чымбн воштбмјас.

Феврал 10-бд лунса 23 час 15 минутын мјатежнї-кјас артыллеріаыс бомбар-ірујтисны Madrid. Торјбн јона воли бомбарірујтбма

ЛОНДОН, 11. Рейтер агенстволн Шанхајской корреспондент јуортб, мыл Фујан кар гогор (Ханчжоу-сан рытив-лунвылын) му-нбны ббјјас. Японской ко-мандованије фронтлн тајб участок выло шыбытб выл частјас да авиация. Кык-нанладорсаньс ембс гырыс воштбмјас.

ШАНХАЈ, 10. Китајской частјас паскбдбны активной действејас Нанкин-Ханчжо-усской шоссе районын. Сені китајецјас вбчисны атака Укан да фејцин выло (кыкнаньс Ханчжоусан ры-тив-војвылын). Китајской вој-скабс быдлаын подберживај-тб населеније. Тајху ты-дорса (Шанхајсан рытиввы-лын) районлн ыжыджык јукбныс китајской партизан-јас кын.

Аточа вокзал да сесаң ма-тыс район.

АСЫВВЫВ (АРАГОНСКОЈ) ФРОНТ

Оборона куца испанской министрство јуортбм сер-тї, республиканской војска Вилжаалба Вахсан (Теруел-сан војвылын), асыввылын венисны мјатежнїкјаслыс уна атака да бостисны пленнбјасбс, а сиз-жб ору-жіје да снаряженіје.

Мјатежнїкјаслн само-лотјас феврал 8-бд лунб бомбарірујтисны Сегорбо (Кастелјонсан рытивлун-вылын), а феврал 10-бд лунб Монсоын Барбастро (Уескасан асыввылын), да Ајкосебро (Кастелјонсан војвылын) населонной пунктјас. Ббрја пункт до-рас мјатежнїкјаслн само-лотјас бомбарірујтисны санітарной појезд.

250 сурс шыгјалыс

ШАНХАЈ. „Пекин Кро-никл“ газет јуортб, мыл Нанкин районын 250 сурс гогор китајец олбны шыгы кулан угроза улын.

40 автомашіна

ТАШКЕНТ. Колбм во 300 колхоз, коджас пырб-ны Кашка-барјинской окру-гб, сетисны заявкајас гру-зовой автомобилјас лбсббм выло. Колхозјас бостисны-нын 40 саяс машина.

КИНО

„На дальнем Востоке“

— Онї ті азаннуд, јорт-јас, кызі ставсө да быдб-идс колб провѣрајтны, про-вѣрајтны i... провѣрајтны. Пбрыс партизан Луза-кб аслас кї вылын вайс врагбс, Јушай-кб вермис веритчыны фиверсантлы, ме-кб ег куж тбдмавын вредител Зарец-кїјбс...—ранитчбм геолог Штокман ез помав кыв-јасбс.

Но сижс гогорвоисны јортјасыс, коджас динб сиж шыдбчис. Сижс гогорвоис зрїтел, коди ыжыд лбглу-ин визбдс, кызі экран вы-лын враг нубдс асыс неж шпїонско-диверсион-ной ужсб.

... Рытја кыа вылын зар-нїбн лбсталб паскыд Амур ју. Со Амурлн китајской бербг. Пастбм китајец гб-рб пу гбргбн... Векні ор-дымбд японской салдатјас нубдбны лылыны бербг дорб нол партизанбс. На-јбс сувтбдбны валаң мыш-кбн, лылбны бчербдбн. Но мыл тајб Нолбдыс вожык шыбытчб вбд. Офицер лы-лб ваас. Пулајас мунбны сы вывтї.

Куим шож гыјас вайсны

міјан бербгб. Пбрыс парти-зан Луза кыскб выныс пе-тбм нолбд китајской „пар-тизанбс“.

— Менам—нол. Менам—китајской партизана.

Нолбдыс шедї ловбн! Но радлыны воц: тајб нол-бдыс—шпїон, диверсант Цој.

Зрїтел аззб, кушбм змеј-нога сылн прїомјасыс. Цој пырб троцкістской бан-далбн ставленык Зарецкїј отр’адб, коди партблетбн зептас, предателской план-јасбн јурас, кбсјб вузавны імперіалістјаслы мїанлыс рбдіна.

... Геолог Штокманбс тбдб став район. Сиж бол-шевістской упорствоын кбс-јб взорвітны „Золотој пе-ревал“, код вбсна оз поз піскбдны граница дорб туј. Сылы колб піскбдны туј щем сук тајга пыр, колб-ны тракторјас, колбны јбз...!

Но Зарецкїј, код дорын сиж ужалб помощнїкбн, сылыс планјасбс шуд аван-турабн, быд ногбн зїлб орбдны сылыс ужсб.

Сек, кор Штокманлн

сбкыд ужыс кутис помасны, шахтајасын друг... кбтасис аммонал. Штокман ыстб аммоналла. Зарецкїј да Цој аззбны, мыл немтор оз вер-мы кутны Штокманлыс большевістской вбласб: ем сбмын бти выход—выны Штокманбс! Цој кыдбд да лыјб сїјбс.

Но враг ворсбс. Сиж ву-нбдс, мыл большевікјас бти вошбм морт пыдди сув-тбдбны выл, уна сурс јбзбс.

Враг ворсбс.—Ранитчбм Штокман диньн укреплен-ной районса вескбдлыс Ми-хаїл Гемјонович телефон куца сетб команда: Вклу-чајт,—i страшиной взрывбн лебб сынбдлан „Золотој перевал“.

—Талун Токиоын мїан су-седјас пасјасны 9 балла зем-летрасеније... Увѣрајта ті-јанбс...—Тајб шуб ранит-чбм Штокман. Сылн кыв-јасыс вбјбны зрїтелјаслн гора аплодїсментјасын.

Бандітской шажка бырб-дбма.—Гбгбрвоаннуд ті, јортјас, кушбм чуткбјбн солжен лоны большевіклн сблбмыс,—шуб сбкыда ло-лыштбмн Штокман,—мї долженбс лоны ббїтелной-бн. Велбдчбј тбдмавын вра-јасбс, кызі кот најб ез тебсыны.

Сценарїлн авторјас Пав-ленко да Родзінской ку-жисны сетны советской зрї-теллы тырдона фїлм рево-люционной ббїтелност јылыс Тајб фїлмыс кылдб зрїте-лын рбдіна динб свјашчен-ной радејтбм да шпїонско-диверсантской банда динб помтбм лбглун. „На даль-нем Востоке“—волнута-на фїлм. Сені петкбдлбма дальной Востоклыс бнја действителностбс: Совет-ской Востоклыс выл зорїза-лан олбмсб, коди стальнбј форпостбн сулалб ылі ок-раїнаын. Озыр прїродалыс мїчбс, тајгалыс пыдбстбм просторјасбс, паскыд да визув јујаслыс зарнї лбста-лбмсб—сылбны вына сы-ланкывјасын советской јбз:

Летим мы, товарищ,
Дорогой высокой,
Наш путь через реки и
горы пролег,
Байкал мой глубокий,
Амур мой широкий,
Мой Дальний советский
Восток.

Фїлм волнужтб зрїтелбс, сетб вунбдны цбзтбм впе-чатленије. Сиж велбдб, сыб кушбмбн должен лоны на-стбјашщбј большевік.

Г. Попов.